

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-17768

KATOLIŠKI GLAS

Cena: Posamezna št. L. 15
Naročnina: Mesečna L. 65
Za inozemstvo: Mesečno L. 100

Leto I. - Štev. 6

Gorica - 7. marca 1949 - Trst

Izhaja vsako sredo

DVA SVETOVA

Danes divja po svetu najostrejša borba med vero in brezbožnim komunizmom. Komur je še kaj za vero, ne more v tej borbi stati ob strani. Da bomo videli, kaj sodi o tej borbi široki svet, bomo ponatisnili članek ameriškega dnevnika »Baltimore Sun«, ki pravi: »Malo je ljudi zdrave pameti, ki bi ne bili doumeli vesoljnega pomena govora, ki ga je imel papež Pij XII. pred kardinalskim zborom na zadnjem tajnem konzistoriju. Z njim je razgalil bistvo spora med zahodnim pojmovanjem vladavine in med pojmovanjem, ki ga skušajo komunisti s surovo silo vbiti v glavo narodom, katerim vladajo.

V čem je bistvo zahodnega pojmovanja, ni težko povedati. Vse skupaj lahko povzamemo v stavek, ki pravi: »Vlada, naj bo njena oblika kakršna koli, ne sme posegati na področja, na katerih predstavlja človeška duša najvišjo vrednoto«. Tega pojmovanja se oklepajo vsi zahodni narodi.

To načelo je prvi razglasil Kristus, ko je dejal farizejem,

naj dajo cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega. To načelo je tudi temelj ameriške ustave, katere cilj je omejiti vladno oblast tako, da bodo državljani lahko uživali umsko in versko svobodo v kar največji meri. Absolutizem, ki daje državi ali vladarju popolno oblast nad človekom in njegovim življenjem, se na Zahodu ni mogel nikdar obdržati. Tisti mogočniki, ki so ga skušali uvajati, so vsi prej ali slej padli kot žrtev lastnih zmot. Stoletja in stoletja se je mogočnikom upirala sama Cerkev. Danes je prepričanje, da je človeška osebnost vsaj do neke mere nedotakljiva, tako globoko zasidrana v postavah in srcih posameznikov, da si nobena vlada ne upa več razglasiti absolutističnega načela, pa naj si izmišlja še tako premetene zvižaje za varanje ljudstva. Edini, ki si to drznejo, so komunisti. Oni so to načelo raztegnili celo na zapleteno področje znanosti ter so udarili po ljudeh, ki iščejo resnice. Še hujše pa je, da skušajo vernikom preperevati izpovedovanje verskega prepri-

čanja in udeleževanja pri bogoslužju.

Bistvo sovjetskega komunističnega mišljenja je tako, da ne trpi, da bi se kdor koli tudi samo v mislih oddaljil od smeri, ki jo določa vsemogočna država.

Sovjeti so zdaj zbrali enega najbolj katoliških med zaslužjenimi narodi, da so znova razglasili načelo o popolni državni oblasti nad človekovo neumrjočo dušo. Za svoj napad so izbrali cerkvenega kneza, da je ta spor med obema načeloma in pojmovanjema dobil pretresljivo dramatičen značaj.

Odgovor, ki ga je dal papež na izzivanje komunizma s svojim nagovorom priča, da je Cerkev še enkrat pripravljena upreti se absolutističnemu nasilju.

Zahodni narodi, naj pripadajo tej ali oni veri, morajo ob stališču, ki ga je zavzel do komunizma papež, premisliti, kaj se to pravi. Papež Pij XII. ni storil tega samo za obrambo vere, marveč tudi za obrambo načel, na katerih temelji vsa zahodna družba.

Razgled po svetu

Važne spremembe v obeh taborih

Ni treba poudarjati, da je svet razdeljen v dva hudo nasprotujoča si tabora. Oba tabora govorita o miru, istočasno pa se oborožujeta. Zakaj? Za obrambo ali za napad? Zahodni demokratični tabor, kjer so politični voditelji odvisni od razpoloženja ljudstva, je odločno proti vsaki vojni in se celo premalo pripravljajo za obrambo. Kaj pa vzhodni komunistični tabor? Končni namen komunizma je doseči popolno nadvlado nad svetom bodisi z revolucijami, bodisi z vojno. Zahod se seveda temu upira in tako je nujno, da vlada med obema taboroma velika napetost, iz katere bi kdaj utegnil nastati tudi požar. Zaenkrat vlada med obema taboroma tako imenovana »mrzla vojna«, ki se izraža v politiki, propagandi, gospodarstvu itd.

Zadnje čase so nastale v obeh taborih važne spremembe. Atlantska obrambna zveza bo kinalu sklenjena, bivši ameriški vrhovni poveljnik general Eisenhower, ki se je umaknil iz vojaškega življenja, je spet poklican v vojno ministrstvo, kjer izdeluje važne načrte, ameriški obrambni minister James Forrestal je odstopil, na njegovo mesto pa je prišel Louis Johnston, in bivši načelnik ameriškega glavnega stana, nato pa zunanji minister Marshall, ki je pred kratkim odstopil kot zunanji minister, je prav tako

spet naenkrat v vojaški službi. Vse to gotovo ni brez pomena.

Ostrejšo obliko zavzema tudi komunistična politika, ki jo vodi Sovjetska zveza. Začela je s politično ofenzivo v zahodnih državah. Njeni podložniki, voditelji komunističnih strank, so zaenkrat začeli izjavljati, kaj bi storile njihove stranke, če bi prišlo do vojne. Začel je francoski komunistični voditelj Thorez, ki je rekel, da se francoski komunisti ne bi uprli sovjetskim četam, če bi »v zasledovanju sovražnika« vdrle na francosko ozemlje. Podobne izjave so po naročilu kominforma podali najvišji voditelji ostalih komunističnih strank na zahodu od Togliattija do ameriških komunistov. To pomeni, da se je Moskva odločila za ostrejšo politiko. Potrdilo za to imamo v nenadni spremembi na najvišjem mestu v sovjetski zunanji politiki. Sovjetski zunanji minister Molotov, ki je bil na tem mestu od leta 1939, je naenkrat odstopil, na njegovo mesto pa je prišel Višinski. Kakšen je pomen vseh teh sprememb, bomo mogoče že v kratkem videli.

Avstrijska mirovna pogodba

Namestniki zunanjih ministrov se še vedno razgovarjajo o avstrijski mirovni pogodbi. Sovjetski zastopnik je podprl jugoslovanske zahteve, zahodni zastopniki pa so podprli avstrijsko stališče, ki odklanja jugoslovanske zahteve, katere smo

omenili že v zadnji številki našega lista. Ameriški zastopnik je izjavil, da že avstrijska ustava sama varuje narodno samobitnost koroških Slovencev ter jim zagotavlja razvoj na vseh področjih, vendar pa je pripravil še poseben predlog, ki naj za trajno reši vsa vprašanja slovenske narodne manjšine v Avstriji. Ta predlog vsebuje naslednje štiri točke: 1. da koroški Slovencem zagotove pravico do slovenskih šol, 2. da uradno priznajo slovenščino in njeno rabo, 3. da zagotove Slovincem svobodo združevanja in ustanavljanja združenj in drugih gospodarskih ustanov in 4. da Slovenci dobe državljansko in politično enakopravnost. O tem predlogu bodo razpravljali na prihodnjih sejah.

Kitajska mirovna pogajanja

Kitajski ministrski predsednik dr. Sun Fo je izjavil, da se bo nacionalistična vlada sredi marca pogajala s komunisti za sklenitev miru. Rekel je, da bodo nacionalisti zahtevali trajen in časten mir in da ne bodo sprejeli nikakega diktiranega miru.

Procesi na tekočem traku

Boj proti cerkvi se v komunističnih državah neusmiljeno nadaljuje. V Sofiji poteka razprava proti petnajstim protestantskim pastorem, v Budimpešti poteka razprava proti 14 osebam, večinoma duhovnikom, na Poljskem pa je tudi

razprava proti trem katoliškim duhovnikom.

Težave italijanske vlade

Italijanska vlada je imela znatno težavo, ker je podpredsednik Saragat zaradi sporov v svoji stranki odstopil, vendar je kasneje ta odstop preklcal. Vodstvo Saragatove stranke je tudi z večino enega glasu sprejelo sklep, da Italija ne sme pristopiti k Atlantski zvezi.

Molotov odstavljen

Moskovski radio je v petek 4. marca zvečer sporočil, da je bil Molotov odstavljen kot zunanji minister, ostane pa še na-

prej podpredsednik vlade. Molotov je postal zunanji minister leta 1939. Njegov naslednik je Višinski, ki je bil doslej namestnik zunanjega ministra. Ta dogodek ima po mnenju angleškega tiska zelo velik pomen, čeprav se bodo posledice videle šele čez nekaj časa in jih zaenkrat še ni mogoče napovedati. Angleški komentatorji so mnenja, da se bo z Višinskim sovjetska zunanja politika poostriila. Vsekakor bo prišlo do neke spremembe v sovjetski politiki, kajti dramatične zamenjave vodilnih osebnosti so bile doslej vedno uvod v take spremembe.

Iz življenja Cerkve

Lavantinski knezoškof dr. Tomažič umrl

Dne 26. februarja je po dolgi bolezni izdihnil svojo dušo v Mariboru tamkajšnji škof dr. Tomažič. Lavantinsko škofijsko stolico je zasedel po smrti rajnega škofa dr. Karlina. Na gimnaziji je bil sošolec rajnega gospoda Jožeta Abrama iz Pevme. Za časa Hitlerjeve okupacije je bil nekako konfiniran v svoji palači v Mariboru. Njegova duhovščina pa je bila skoraj vsa izgnana po svetu. Poznejše trpljenje ga je zelo potro in pospešilo njegovo smrt. Knezoškof dr. Ivan Tomažič se je odlikoval po veliki pobožnosti, vnemi za sveto stvar, učenosti in ljubeznivosti. Verniki njegove škofije so ga takoj vzljubili. Njegova smrt je globoko prizadela nele mariborsko škofijo, ampak vse slovensko katoliško ljudstvo, ki ga bo ohranilo v trajnem spominu. Ker noben slovenski časopis v Sloveniji ni mogel napisati niti besedice v njegov spomin, se mu hočemo oddolžiti vsaj s temi skromnimi vrsticami v našem listu. Naj v miru počiva!

Težave za svetoletne romarje

Vatikanski radio je sporočil, da so dobile sovjetske podložniške države (Češkoslovaška, Romunija, Madžarska, Poljska, Bolgarija, Albanija in sledila jim bo gotovo tudi Jugoslavija) od kominforma navodilo, da katoliškim vernikom ne smejo dajati potnih listov za romanje v Rim ob priliki svetega leta, ki bo prihodnje leto.

Nov protest radi verskega preganjanja

Kanadski ministrski predsednik St. Laurent je v parlamentu poročal o korakih, ki jih je kanadska vlada podvzela ob priliki obsodbe kardinala Mindszentyja. V poročilu je dejal, da je kanadski opravnik poslov v Pragi zaprosil za potni list za na Ogrsko in v Romunijo, da bi se tam na licu mesta prepričal o »verskem preganjanju« v teh državah. Minister je izjavil,

da take države ne morejo pričakovati, da jih bodo druge kulturne države sprejele med se v skupnost Združenih narodov.

Kaj predlagajo protestanti

Predsednik nekega protestantskega združenja cerkva piše, da se mu zdi primeren način, kako bi izrazil občutek milijonov ljudi po vsem svetu zoper preganjanje vere, če bi na določen dan zvonili z vsemi cerkvenimi zvonovi po Ameriki in po drugih deželah, kjer se ljudje še lahko svobodno zbirajo k čiščenju Boga.

O tem smo se posvetovali že z drugimi cerkvenimi zastopniki, pravi, in so se vsi odločili za ta predlog. Treba je samo, da se z vsemi cerkvami sporazumemo za dan, kdaj naj bi se to zgodilo.

Če se bomo za to dogovorili, bodo zapeli zvonovi križem Amerike in križem vsega svobodnega sveta v tako mogočni demonstraciji vere, da bo vzbudila pogum ne le pri tistih, ki se boje tistega, kar bi utegnili priti, marveč tudi pri onih, ki trpe v temi suženjstva, ki je že leglo nanje.

Blagoslov sv. očeta slovenskim beguncem

2. januarja je zapustilo taborišče v Spittalau ob Dravi na Koroškem, malo manj kot 600 beguncev za Argentino. Ker je bil to doslej največji transport beguncev Slovencev iz Avstrije, je begunsko zastopstvo v Rimu obvestilo sv. očeta in ga zaprosilo za blagoslov. Salezijancu g. Ivanu Dobršku, ki opravlja dušno pastirsko službo v taborišču Grugliasco pri Turinu, kjer se je ta skupina na poti skozi Italijo za nekaj časa morala ustaviti, predno se je ukrcala na ladjo, je poslal namestnik državnega tajnika msgr. Montini sledečo brzojavko:

Sv. oče z očetovskimi željami spremljali slovenske begunce, ki odhajajo v Argentino, jim prosi božjega varstva, sreče na potovanju in za njihovo bodočnost v novi deželi kamor potujejo. Pošilja jim srčno rad zaproseni apostolski blagoslov, ki naj jim bo v tolažbo in oporo.

DRUGA POSTNA NEDELJA

Iz sv. evangelija po Mateju.

Jezus je vzel s seboj Petra, Jakoba in njegovega brata Janeza, jih peljal posebej na visoko goro in se pred njimi spremenil: obraz se mu je zasvetil ko sonce in njegova oblačila so postala bela ko sneg. In glej, prikazala sta se jim Mojzes in Elija in sta govorila z njim. Oglasil pa se je Peter in rekel Jezusu: Gospod, dobro je, da smo tukaj; ako hočeš, naredi tukaj tri šotore: tebi enega, Mojzesu enega in Eliju enega. — Ko je še govoril, glej, jih je obsenčil svetel oblak in glej, glas iz oblaka je rekel: Ta je moj ljubljani Sin, nad katerim imam veselje, njega poslušajte. — Ko so učenci to slišali, so padli na obraz in se silno bali. Jezus pa je pristopil, se jih dotaknil in jim rekel: Vstanite in in ne bojte se. — Ko so pa oči povzdignili, niso videli nikogar razen Jezusa samega. Ko so šli z gore, jim je Jezus zapovedal: Nikomur ne pravite tega, kar ste videli, dokler Sin človekov od mrtvih ne vstane.

Odlomek iz Postnega pisma za tržaško škofijo

Mnogo zla prihaja od naše sebičnosti. Ljudje sami pri sebi mislijo takole: »Meni se mora dobro goditi«. Tako mišljenje izraža sebičnost. Spremeniti ga je treba takole: »Nam vsem naj se dobro godi«. Ne morem biti brezbrizen za usodo drugih ljudi, saj smo vsi bratje med seboj. Delo imam; mnogi ga nimajo. Stanovanje imam; drugi so brez pravega stanovanja. Življenja si ne morem misliti brez raznih ugodnosti, ki jih nudi svet pod besedo »visoka življenjska raven«: gledišče, kino, v poletni dobi bivanje ob morški obali in v visokih gorah, pozimi spet izleti v hribe in sankanje po snežnih planjavah. Ali kaj pomisliš, ko zase zahtevaš tako življenjsko raven, da drugi pač imajo sneg, pa le za to, da jim zobje šklepečejo od mraza? V tvoji sosesčini je družina, ki ima očeta brezposelnega. Vidiš, tam se življenjska raven imenuje revščina.

Če bi bili manj sebični, bi si morali postaviti za cilj tako življenjsko raven, ki bi dajala možnost preživljanja vsem. Tada bi bil vsak priboljšek upravičen in zaželen. Kada torej mislim na to, kaj bi bilo jobro zame, ne smem pozabljati na to, kaj bi bilo dobro za druge. Tako se je treba ustavljati sebičnosti. Uporabite to postavo ljubezni in bratstva na razne primere, ki jih poznate iz svojega zasebnega, družabnega ali poklicnega življenja. Kot kristjani — saj govorim vernikom — morate izkazovati krščansko ljubezen, ki je postava in ne samo svet. Kot državljani pa boste razumeli, da je človeška družba zdrava le tedaj, če je poskrbljeno za blagostanje vseh. Napredovati moramo vsi, in če mogoče prav visoko, toda vsekakor le skupno vsi, ako tudi v sorazmerju z zaslugami posameznika.

Na to radi pozabljamo. Govori se, da je v Trstu čez 20 tisoč brezposelnih. Odkrito povedano, želeli bi, da bi bila za-

bavišča nekoliko manj natlačena, bolj redki smučarski vlaki, zato pa število brezposelnih znižano vsaj za polovico.

Ali se da kaj takega doseči? Začnimo s tem, da bomo zavračali vabljuje muke svoje sebičnosti. Socialno vprašanje je kakopada vprašanje pravičnosti, vendar je samo krščanska ljubezen tista sila, ki mora gnati vse in vsakega na delo. Državna postava je počasna in okorna in ne pomaga v vsaki resnični stiski. Ljubezen prodre povsod in pomaga več tam, kjer je potreba večja. Predno bo družba res pravična skupnost ljudi, mora postati družina bratov in sester, ki se imajo radi med seboj.

En sovražnik naše sreče je torej sebičnost, ki vlada v naših srcih. Stare so že te pripombe, toda ne morete reči, da so nepotrebne.

Včasih varamo sami sebe. Izide poziv, naj ljudje priskočijo na pomoč v tem ali onem primeru očitne bede, in srca

se odpro. Toda koliko src? To je prvo vprašanje, ki nas nekoliko razočara. Drugo pa je to, da se ljubezen ne sme omejevati na take primere izredne pomoči. Pomagati mora zdržem naprej, dokler je resnična potreba. Tako kot ravna v družini. In prav na področju brezposelnosti bi mogla znatno pomagati odkrita in velikodušna vrnema vseh prizadetih krogov, če bi si vzela za cilj izključno le blagor onih, ki so brez dela in zaslužka.

Pregledati bi bilo treba znova ves položaj na delovnem trgu, vprašanje nastavitve žensk, ki so že v družini oskrbljene, vprašanje izrednih del in delovnih nadur, možnosti izpopolnitve in razširitve raznih podjetij z namenom, ne da se ta ali oni bolj obogati, ampak da se zaposlijo nove delovne sile. Tada bi mogli z notranjim zadovoljenjem reči: Blagostanje moje družine bi lahko bilo še večje kot je; pa nič ne de. So pa zato srečni družinski očetje, ki delajo in prinašajo na svoje domove kos kruha namesto obupe v srcu. Če bi se — pravim — tako ravnalo, bi mogli videti, kakšnih čudežev je zmožna resnična in dejanska ljubezen, bratstvo, občuteno v srcih in dokazano v delih. Bog pa, ki ga nič tako ne gane kot dejanska ljubezen, bi naredil ostalo.

Postni čas v srednjem veku

Po katoliškem naziranju, ki je veljalo tudi kot naziranje srednjeveških držav, je spadalo izvajanje postnih in zdržnih dni k človeškim verskim opravilom. Karol Veliki je Saksom zagrozil s smrtno kaznijo, če se ne bodo držali 40 dnevnega posta. Armadi, ki jo je poslal proti Hunom, je zapovedal tri molitvene in postne dni drugega za drugim. Tudi drugi narodi v zahodnih evropskih državah so bili od države kaznovani, če se niso postili.

Tistim, ki so se res držali cerkvenih zapovedi, je pomenil veliki zastor, ki so mu ljudje rekli »zastor lakote«, in ki je med postom visel v cerkvi med korom in cerkveno ladjo, zares zastor lakote. Spominjal je ljudi, da ne smejo uživati mesa, mleka in jajčnih jedil. Pri tem ni bil nihče izvzet, ki je bil že toliko star, da ga je vezal post. Samo bolnikom in porodicam je bilo dovoljeno uživati jajca. Tudi romarji, ki so bili bolehi in že dolgo na poti, so imeli olajšavo, da so lahko jedli meso. Olajšava pa je bila zapisana v njihovih romarskih potnih listih.

Zapovedanih zdržnih postnih dni je bilo 96 v cerkvenem letu. Postnih dni je bilo navadno 65. Ker so bili postni dnevi tudi dnevi zdržnosti, se je tako povečalo število zdržnih dni na 160 na leto; torej je bil vsak tretji dan v letu dan zdržnosti, ko verniki, tudi otroci, niso smeli jesti mesa, o velikonočnem času pa tudi mlečnih in močnatih jedi ne.

Postni dnevi so obsegali 40-danski velikonočni post, post vigili pred prazniki in pa kvatrne poste. V kvatrnem času tudi niso smeli delati flake in ne plačevati najemine.

Prvotno postenje, ko je mo-

ral biti človek tešč do sončnega zahoda, je Cerkev zahodnih dežel v 9. stoletju opustila. Dovolila je enkratno nasičenje na dan, kar velja od 14. stoletja dalje kot splošno navodilo. Dokler je postna zapoved predpisovala, da mora biti človek tešč ves dan, so bila novodila o posameznih jedeh nepotrebna. — Petki in sobote so bili itak dnevi zdržnosti, ko je bilo prepovedano jesti meso. Nova cerkvena postna praksa je to postenje olajšala, vendar je ukazala, da o velikonočnem času verniki ne smejo uživati tudi še jajc, presnega masla in mleka. Kako je bil post v srednjem veku zares — za naše sedanje pojmovanje naravnost nezanosno strog — priča skoraj drakonska odredba kardinala Nikolaja iz Cuesa, po kateri je bilo določeno, da tisti, ki je v postu užival jajca, niti ne sme sprejeti sv. obhajila.

Zaradi cerkvene prepovedi o uživanju jajc in jajčnih jedil med postom, ker so takšna jedila prištevati k mesnim, je seveda sledilo, da so se nabrale velike množine jajc (saj kokoši vprav v tem času najbolj nesejo jajca), ki so jih ljudje potem o veliki noči podarili znancem in prijateljem. Ko je kasneje Cerkev dovolila uživanje jajc v postu, pa je ta šega vendarle ostala. Dandanes si niti misliti ne moremo velike noči brez jajc, ki jim pravimo piruhi ali pisanice.

Ljudje so se pričeli postiti na pepelnico, prejšnji dan pa je bil praznik veselja. Ker so takrat ljudje neznaniski radi imeli veliko praznikov, so ta pepelnici predpraznik raztegnili na več dni nazaj, tako da so iz pustne noči nastali trije pustni dnevi.

Večja množina mesa pred

začetkom posta je ustrezala uživanju blagoslovljenega mesa (gnjati) na koncu posta. V starih obredih beremo, da je bilo v navadi, da so ljudje v krogu svojcev ali prijateljev jedli jagnje, ki je bilo prej blagoslovljeno. Ker je pa to dišalo po judovski šegi, so to navado kasneje odpravili in so začeli uživati o veliki noči blagoslovljeno gnjat — kakor je še sedaj v navadi.

Socialna šola

5. Državljsko življenje.

Za državo so potrebne tri sestavine: prebivalstvo, ozemlje in oblast. Od drugih posvetnih družb se razlikuje po svojem obsegu in višjem cilju. Država vse ostale družbe združuje, kajti ona obsega družine, pokrajine in najrazličnejše ustanove. Država je na svojem ozemlju suverena, to se pravi, da ima na njem najvišjo oblast in ni odvisna od nikake druge višje posvetne oblasti. Kljub temu pa ima država seveda odnošaje in stike z drugimi državami in se lahko z njimi združuje v višje, naddržavne tvorbe.

Naloga države je skrbeti za skupno blaginjo državljanov.

Država je naravna družba. Bog je ustvaril človeka kot družbeno bitje. Leon XIII. piše v svoji okrožnici »Immortale Dei«: Če človek živi ločeno od soljudi, si ne more preskrbljati tega, kar potrebuje za življenje, niti si ne more preskrbljati sredstev za razvoj svojih duševnih in moralnih zmožnosti. Družina, ki bi živela odtrgana od ostalega sveta, bi pogrešala okolje za življenje. Država kot civilna ali politična družba je torej naravna družba.

Nobena družba pa ne more živeti brez oblasti, ki jo pošteno vodi, da lahko zagotovi in doseže skupno blaginjo. Družba in oblast sta torej nekaj naravnega in izhajata od Boga samega. Posledica tega načela je, da je nepokorščina do oblasti nepokorščina do reda, ki ga je postavil Bog. Druga posledica tega načela pa je, da oblast ni sama sebi namen, ampak mora služiti ljudstvu. Edino opravilo za oblast je služba ljudstvu in to ji tudi postavlja meje, preko katerih oblast ne sme iti. Oblast ne sme kršiti osnovnih načel vere in morale in ne božjih ter človeških pravic vsakega posameznika.

Čeprav prihaja oblast od Boga, vendar ni nikaka predprava kakega posameznika ali kake družine. Bog ni izbral nikogar kot izvoljenca, ki bi bil nosilec oblasti. To je storil le izjemoma pri judovskem ljudstvu, ki je bilo kot izvoljeno ljudstvo poklicano za posebne naloge. Bog tudi ni določil, kako naj se vrhovna oblast imenuje in kakšna naj bo ustava. To nalogo imajo ljudje sami. Z drugimi besedami se to pravi, da Bog ni posebej določil oblike vladavine, kot na primer monarhijo, aristokracijo ali demokracijo. Vse to si lahko svobodno izberejo ljudje sami po svoji uvidevnosti. Zato tudi katoliška Cerkev pri svojih odnošajih z državami ne gleda na njihovo obliko, ampak skrbi le za verske zadeve in pravice njihovih državljanov.

Državljan ne sme biti brezbrizen do državne oblasti, ampak se mora udeleževati javnega življenja v večji ali manjši meri, kakor mu pač dovoljuje

državni red v različnih oblikah vladavin. Državljan je dolžan vestno izpolnjevati politične funkcije, ki so mu dodeljene.

Katoličani so torej popolnoma svobodni, da se zavzemajo za to ali ono državno obliko, pa naj bo to republika ali monarhija, le to morajo skrbeti, da oblast spoštuje nauk, ki ga uči krščanstvo. Če je to zagotovljeno, državljani po katoliškem nauku nimajo pravice do nasilnega državnega prevrata, kajti sicer bi bila družba izpostavljena nevarnosti trajnih neredov in uporov. Le takrat, če je na oblasti nezanosna tiranija, ki krši najosnovnejše pravice državljanov, je upravičen in dovoljen nasilen prevrat, ako so vsa druga sredstva odpovedala.

Pohujšljivo časopisje

začenja skrbeti italijanske oblasti, ki s strahom opazujejo, kako se širi nemoralni tisk vseh vrst in kako ga ital. množice požirajo. Računajo, da izhaja ta čas okrog 200 ilustriranih časopisov, ki so vsi bolj ali manj nemoralni. Vsak izmed teh se tiska v desetisočih izvodih, nekateri gredo celo v stotisoče. Vrh tega je treba računati še vsakovrstne brošure in »šundromane«, ki se dobijo v vsaki trafiki. O tem perečem vprašanju so razpravljali v rimskem senatu 1. februarja t. l. Vsi govorniki so se ujemali v obsojanju takega časopisja, niso se pa ujemali v sredstvih, s katerimi bi se dal zajeziti pohujšljivi tisk v Italiji. Brez dvoma, da je potrebna vzgoja ljudstva, da ne bo segalo po taki duhovni hrani, kot jo nudijo ti časopisi, vendar mora nastopiti večjo energijo tudi državna oblast, ki mora imeti pravico in oblast, da zapleni tiskovine, ki so v javno pohujšanje, kakor tudi da sme vzeti izdajateljem takih časopisov tiskovno dovoljenje. Svoboda je lepa stvar, toda svoboda pohujševanja in zapeljevanja mladih in starih je greh in zločin in zato se mora v mejah možnosti prepovedati.

POZOR!

V nad dva milijona iztisih se tiska Gran Hotel. List je moralno manj vreden in večkrat nemoralen. Verna katoličanka ga ne čita in ga tudi ne sme.

Ali bi ne bilo sramotno za slovensko hišo, ako bi vanjo zahajal tak list, ne pa naš K. G.?

Koledar za prihodnji teden

13. marca. NEDELJA. Druga postna, kvatrna. — Kristina.
14. PONEDELJEK. Matilda. Rozina (Rožica).
15. TOREK. Klemen Marija Dvorjak (Holzbauer). Bil je češkega rodu in je živel na Dunaju v začetku prejšnjega stoletja. Njegov duhovni vpliv je bil tolik, da so ga imenovali »dunajskega apostola«.
16. SREDA. Hilarij (Jeler) in Teofan. oglejska mučenca, patrona goriške stolne cerkve in nadškofije.
17. ČETRTEK. Patricij (Patrik). Rojen je bil na Angleškem, pozneje pa je vero oznanjeval na Irskem s tolikim uspehom, da so ta zeleni otok imenovali »svetniški otok«; njega pa »irskega apostola«. Živel je v 5. stoletju.
18. PETEK. Ciril Jeruzalemski cerkveni učenik.
19. SOBOTA. Zapovedan praznik sv. Jožefa.

Slovenske šole in „L'Emancipazione“

V Trstu izhaja tednik, ki se imenuje »L'Emancipazione«. Pravi, da zastopa načela G. Mazzinija, apostola narodnostne pravčnosti. Kar dar njima pisati kaj drugega, objavlja članke o slovenskih šolah na Tržaškem. To samo po sebi ni nič hudega. Celó veselí bi moralí biti tega. Mazzini je namreč vedno govoril zagovarjal misel prísrečnega soglasja in sožitja med narodi. Pa preberí kak članek iz »L'em.«! Vsak je poln strupa, ki ga bruha proti slovenskim šolam. Ali je to mazzinjanizem?

»L'Emancipazione« sicer ni resen list. Ker pa pravi, da piše članke o naših šolah strokovnjak, si bomo tudi mi malo ogledali to »strokovnjako« zadevo, čeprav smo pri branju zadnjega članka prišli do prepričanja, da bi tak šolski »strokovnjak« na italijanski šoli še pomečač ne mogel biti. Preveč neumnosti in laži je namreč nagradil v dveh stolpcih. Laži! Toda po vrsti! Najprej neumnosti!

»Strokovnjak« navaja številčno stanje slovenskega učiteljstva in šolskih otrok iz l. 1923. Takratne razmere se mu zdijo idealne. V šolskem letu 1922-23 je imel n. pr. (sledječí podatki so iz »L'em.«, ki naj odgovarja za točnost):

Boljunec	172	učencev in 2 učitelja
Boršt	145	„ „ 2 „
Ricmanje	165	„ „ 2 „
Škofije	476	„ „ 3 „
Sv. Barbara	117	„ „ 1 „
Dolja	370	„ „ 4 „

Najpopolnejša šola je bila tiste lepe čase pač pri Sv. Barbari. 117

učencev in en učitelj. Čisto po evangelijsko: en hlev in en pastir! Veliki razredi, to je nekaj! Vsaj kaj vidíš in slišíš. Kako pa spraviš 80 ali 90 ali celo 117 učencev v eno samo šolsko sobo, to »strokovnjako« ne skrbi. Da je šolski uspeh tem večji, čim manjše je število učencev, tega »strokovnjak« ne ve. Najbrž je hodil v razred z najmanj 100 učenci in se mu to še sedaj pozna, da šolska zakonodaja prepoveduje tako velike razrede, to »strokovnjaku« ni znano. Da pa šolska praksa v Italiji stremi za tem, da se zrazi novih učnih metod znižá število otrok v enem razredu daleč pod postavno določeno »mero«, o tem se »strokovnjaku« niti ne sanja. Da je fašistična vlada imela na osnovnih šolah v slovenskih krajih znatno večje število učiteljev, kot jih imajo slovenske šole danes, to »strokovnjak« previdno zamolči. In končno, da so razredi z 80 ali 100 učenci v 20. stol. kulturni škandal, tega »strokovnjak« ne občuti. Ura pedagoškega napredka se je zanj ustavila l. 1923. Pa tudi v njegovi glavi se je najbrž nekaj ustavilo, ker take klati. Videti je, da so mu slovenski učitelji odveč. Pa ne samo nekateri! Vsi! Najlepše bi bilo, če bi nobenega ne bilo. Zato bi bil »strokovnjak« moral seči še za sto let nazaj, v l. 1823, ko gotovo ni bilo v teh krajih nobenega slovenskega učitelja.

V svoji vni in za velike razrede pa je »strokovnjak« čisto prezrl italijansko osnovno šolo v Štivanu, ki ima dva učenca in enega učitelja,

dalje novoustanovljeni dvoletni strokovni tečaj v Nabrežini, ki ima 7 učencev in 6 profesorjev, šolo na Proseku, ki šteje 10 učencev in dva učitelja, in mnogo drugih. Mi nismo nasprotni tem šolam. Prav je, da jih Italijani imajo in njihovi otroci naj se le učijo, da bo kdaj kaj iz njih. Toda tudi za Slovence naj velja enaka pravica.

Sedaj pa še eno prav debelo laž. »Strokovnjak« pravi, da pride na vsak razred italijanskih osnovnih šol 30 učencev. Številke govorijo drugače. Znano je, da štejejo italijanske osnovne šole na Tržaškem 15.200 učencev. Učiteljev je pa nekaj (a ne dosti) nad tisoč. Navaden račun pokaže, da pride na razred 15 učencev. Kako je »strokovnjak« prišel do 30 učencev na razred, o tem se zgodovinarji ne bodo zlepa zedinili. Ali ne zna deliti, ker je pač hodil v razred s 100 učenci, ali 500 italijanskih učiteljev postopa brez dela, česar pa ne verjamemo, kajti tržaški proveditorat je poleg 917 stalnih učiteljev nastavljal še 90 začasnih, kar bi bilo očitno zapravljjanje državnega denarja, če bi stalni učitelji postopali, ali pa »strokovnjak« laže. Tržaški proveditorat pač bolje ve, kaj je za šolo koristno in potrebno, kot pa mazači pri »L'em.«

Nismo imeli namena pisati tako obširno o neumnostih, ki jih objavlja »L'em.«, ker se ne spleča. Toda včasih je vendarle dobro, da naši ljudje zvedo, koliko fašističnega strupa je še ostalo v možganih nekaterih tržaških »rodoljubov«.

Bogoslovci grobokopi

V New Yorku so te dni štrajkali grobokopi. 700 mrličev je čakalo na pogreb. Kardinal Spellman je pripeljal svojih 100 bogoslovcev s potrebnim orodjem na pokopališče, ki so ostali tam, dokler niso pogrebli vseh mrličev. Telesno delo usmiljenja!

Krojni tečaj v Gorici

Dobrodelno društvo odpre v svojih prostorih, Riva Piazzutta 18, krojni tečaj. Vpisovanje v isti pisarni do 19. marca.

Primorci umrli v Belgiji v letu 1948

Hreščak Anica iz Bazovice, (Quarignon v Borinaži), Kragelj Ferdinand od Sv. Lucije, (Dampremy), Leban Franc iz Tolmina, (u. Fleurus pri Charleroi), Mugerlj Andrej, r. na Goriškem, (u. v Charleroi), Skok Matevž iz Grahovega, (u. Couillet pri Charleroi), Testen Stefan iz Loma nad Kanalom, (u. Châtelineau pri Charleroi).

Gospodarski listek

Promet tovornih avtomobilov skozi Trst

Da bi pomagala vozačem tovornih avtomobilov na dolge proge in hkrati preprečila okvaro obalne ceste Miramar-Sesljan, je Zavezniška vojaška uprava danes spremenila svoje prometne omejitve za težke tovorne avtomobile.

Civilna policija je pred časom dobila navodila, naj preusmeri ves promet težkih tovornih avtomobilov s ceste Miramar-Sesljan na novo cesto, ki veže Sesljan in Sveto Soboto preko Padrič. Z ozirom na številne prošnje vozačev težkih tovornih avtomobilov na dolge proge za spremembo te odredbe, smejo sedaj voziti v smeri iz Trsta po ulici Fabio Severo, na poti v mesto pa po ulici Cologna, ki dosežeta novo cesto na Opčinah.

To velja za vozila vseh vrst, razen za avtomobilske cisterne. Ta odredba stopi v veljavo takoj. Avtomobilske cisterne pa bodo še naprej vozile po cesti Sv. Sobota-Sesljan. Težki tovorni avtomobili bodo lahko še vedno vozili po vsej dolžini nove ceste, če bodo vozači tako želeli.

Zaradi teh novih navodil Zavezniške vojaške uprave pa ostane enosmerna vožnja po cesti Fabio Severo, ki so jo uvedli zaradi cestnih del, stalno v veljavi.

Kulturni obzornik

Mohorjeva družba naša najstarejša kulturna ustanova

Zgodovinski pomen Mohorjeve družbe je tako velik, da se nujno mora ob njem ustavití vsak zgodovinar, ki piše o naši preteklosti. Kulturno delo te družbe je izredno. Ustavimo se za trenutek tudi mi ob njenem zgodovinskem delu.

Nemški cenzorji in oblastniki so leta 1845 preprečili, da bi Martin Slomšek osnoval Slovincem tako potrebnemu »Društvo za izdajanje dobrih slovenskih bukev«. To vrzel je zamašil z »Drobtinčami«, ki so bile več desetletij prava ljudska enciklopedija. Toda Slomšek se ni zadovoljil s tem. Stara misel, ustanoviti društvo, ki bi izdajalo knjige, pisane po njih načelih, je zaživela leta 1853, ko je Slomšek ustanovil »Društvo sv. Mohorja«. Takrat je štela 785 udov. Leta 1860. sta Janežič in Einspieler preosnovala Društvo v cerkveno bratovščino »Družba sv. Mohorja«, ki se je doslej naglo in mogočno razvijala.

Leta 1872. je imela Družba sv. Mohorja 20.000 udov in lastno tiskarno.

leta 1880.	25.000 udov
„ 1890.	48.000 „
„ 1900.	80.000 „
„ 1919.	90.512 „

Družba sv. Mohorja je zajela ves slovenski narod in tudi izseljenec. Njene knjige so romale v 13 škofij. V Afriki in Aziji je imela leta 1907. 206 udov, v Severni Ameriki pa 1694. Do danes je razposlala v svet okoli 30.000.000 knjig. Čeprav ima danes Družba sv. Mohorja zaradi meje 3 sedeže (Cetovec, Ljubljana, Gorjca) je ostala zvesta slomškovega programu:

1. Skrbeti, da se krščanski in pobožni duh obvarje in potrdi, 2. da se ljudem dobre in koristne knjige v roke dajo.

Družba sv. Mohorja je torej najstarejša slovenska kulturna ustanova, ki je orala ledino na vseh področjih.

Zbudila je ljubezen do slovenske knjige ter se tako ponaša z delom za narod in Boga.

Prešernov sošolec in prijatelj Slomšek je ostal s slovstvenim delom sredi ljudstva. Torej je bila služba Bogu in narodu ista, kršitev dolžnosti do ljudstva in jezika mu ni bila nič manjši greh kakor kršitev božjih zapovedi. Slomšek je dvignil v ljudstvo speče in zmaličene duhovne sile. Pri tem prosvetnem delu se je naslanjal na 2 trdni ustanovi, na Cerkev in šolo. Potrebo ljubezni do jezika in narodnosti je podkrepil še z božjo zapovedjo ter tako zasidral slovenski narodni preroč kot metafizično zapoved v samem Bogu. Samo tako razumemo čudovito združenost verskih in na-

Dopisi

Iz Belgije

Prosim za malo prostora v Vašem novem časopisu tudi za nas izseljenec v Belgiji. Nahajamo se v mestu Waterschi. Najprej pričnem z zahvalo našemu ljubljenski dušnemu pastirju gosp. Vinkotu Zaklju, ki je tako požrtvovalen, da prihaja k nam enkrat na mesec iz daljnega Louvain. Versko življenje je med nami precej propadlo, ker smo bili leta in leta brez svojega duhovnika rojaka. Posebno veliko zlo so napravili med nami tako zvaní »biblarji« posebna verska sekta. Gospod nas zbira enkrat na mesec pri sveti maši in pridigi. Pri službi božji je vpeljal tudi ljudsko petje. Težko je šlo z začetka, a še sedaj mora gospod večkrat pritisniti s svojim glasom, da pesem izpeljemo. Čast našim fantom in dekletom ter ženam, le korajžno dalje, da bo naše duhovno življenje zopet vzeveto! Seveda manjka še dosti rojakov in rojakinj pri tej naši slovenski službi božji, ker se izgovarjajo, da morajo »prijeti« kletke čistiti, počivati ali si še obleko za mašo nabaviti. Starejši naseljenci zelo pomirajo.

V zadnjem času je umrl v svojem 60 leti naš rojak Franc Muzgar. Imel je lep pogreb, ker je bil zelo priljubljen. Oprostite moji slabí pisavi, sem že 20 let v tujini, kjer se res mučimo za ta borni vsakdanji kruhek. Zelimo, da bi bil list kaj več poročal iz domovine in o naseljencih v tujini. Ne smem pozabiti, da gospod Vinko Zakelj vsak mesec obiskuje isto nedeljo kot nas naše rojake v drugem 11 km oddaljenem mestu. Bog živí njega in Vas! A.

Novice

Slov. postne pridige v Gorici

Kakoe vsako leto so tudi letos postne pridige za Slovence o cerkvi sv. Ignacija vsak petek ob 8. uri zvečer. Latošnji pridigar je preč. g. Alojzij Pavlin bioší dekan iz Kobacida. Vabimo vse Slovence k tem pridigam, da bomo tako ves praznovali praznik Ostajenja.

Dva duhovnika v Ptuj obsojena

Župnika Vekoslav Skuhala in Franc Planinšek sta bila te dni obsojena na 12 let prisilnega dela. Sodili so ju v Ptuj radi spovedne molčečnosti. Sv. Janez Nepomuk ima svoje naslednike med Slovenci.

Ameriško romanje v Fatimo

Dne 9. maja pride v Fatimo drugo narodno romanje iz Združenih držav. Romanje vodi benediktinec p. Hieronim Palmer. Iz New Yorka bodo odšli v zrakoplovih na Portugalsko. To bo prvo romanje po zraku.

Podpore ameriških verskih organizacij Evropi

Razne ameriške verske organizacije so sklenile izdelati skupen načrt za prekomorsko pomoč, ki obstaja predvsem v poljskih pridelkih.

V letu 1948 je nad pol drugi milijon rodbin v 26 državah od 48 držav poslalo 43 državam Evrope, Azije in Južne Amerike 2.000 vagonov pšenice, moke, mleka, surove volne, bombaža in drugih izdelkov.

in poleteti v sinje zračne višave. Župnik Firmin je sklenil, da Dominiku pri tem pomore, in je vedno gledal, da je ostal v stiku z otrokovo dušo.

Zavoljo tega se je tudi odzval povabilom gospe Yholdy in večkrat kosil v njenem razkošnem dvorcu. Sedel so v naravnost knežji obednici, kjer se mu je zdel ubogi Dominik kot kakšna igračka, okoli katere so se z nekimi hladnimi prezirami obračali visoki služabniki.

V velikih dvoranah je videl župnik sliko gospe Yholdy. Pod sliko je bil podpisán neki moderní slikar, ki najrajši slika samo našemljene gospe. Pogladil je psička, ki so ga pripeljali s Kitajskega, kjer je še prav majhen stal pet sto frankov; tudi ta je bil po modi in podoben debeli zverženi stonogi pa tako zavaljen, da se je bilo batj, da mu bo zdaj

zdaj počila pretesna koža. Čudil se je zbirki pahljač in škatel za slaščice in zabil marsikak večer za prazne pomenke.

Popolnoma zastoj pa tudi tega časa ni izgubil, ker stá gospa in gospodicična — ta je bila zanj še posebej navdušena, ker je dobro govoril nemški — prišli do prepričanja, da je Dominikov katehet v resnici zelo ljubezniv mož, kateremu lahko zaupata Dominika, dokler bo hotel.

To je bil pričetek in obenem že prvi uspeh.

Nekega večera pa je župnik Firmin sprejel celo partijo bridgea (angleška igra), četudi je bil od nekdanj hud nasprotnik kart. Zato pa mu je gospa Yholdy dovolila, da popelje Dominika v svoj patronaž v predmestju, kjer je z velikim veseljem ustanovil nekako podružnico za preproste ljudi in jo združil s svojo

premožno župnijo. Gospa ni dosti razumela, koliknega pomena je to dovoljenje, in je zahteval le, da sme iti edino z župnikom in si ogledati hišo tedaj, ko ne bo otrok notri. Škratinka se prav kmalu naleze in potem človek še druge okuži.

In kadar ne bo otrok notri, bo smel Dominik z župnikom narejati tudi božično drevesce. Gospa Yholdy je darovala smrečico, na katero bo Dominik z rdečim koncem privezoval ničvredne igračke in sladkarije. Vse to pa se bo zgodilo samo radi župnika Firmina.

Oh, ta gospod župnik!

Povabil je tudi »gospodicično«, naj ju spremi v patronaž. To je storil tako premišljeno, da sam nikdar ni mislil, da je tako spreten.

In nekega dne se je zgodilo, česar ne bi bil nikdar nihče pričakoval: v

spremembi »gospodicične« je stopil Dominik z družinskega avtomobila pred veliko lesenó barako, krito s posmoljeno lepenko. Baraka je stala sredi razritega zemljišča, kamor so metalj žlindro in druge smeti. Okoli barake je zraslo polno preprostih in oškranjih nizkih bajt, ki so bile zgrajene v sili.

To je bil patronaž.

Baraka je bila šilo enostavno razdeljena in za dvorano za člane, za mladece in za naraščaj.

Vse dvorane so bile med seboj popolnoma enake, edino dvorana mladcev je imela svojo knjižnico. Pa kakšno knjižnico! Kako razkošna je bila že samo vezava knjig!

Dvorana članov je bila mnogo bogatejša, imela je celo lasten biljard (neke vrste igra). In kakšen biljard! Sukno je bilo na več mestih pre-

PIERRE L'ERMITE

Kako sem ubila svojega otroka

Ko je Dominik župniku kaj pripovedoval in pred njim zakrival svojo dušo, se je temu večkrat zadelo, kot bi gledal pred seboj potaplajočega se človeka, ki kliče na pomoč.

Dominik je hotel postati človek. Tudi njegova mati je izrazila to željo, dasiravno se je dobro videlo, da prav za prav niti ne ve, kaj hoče s tem reči. No, k temu jo je silila bojazen, da njena družina ne izumre. Toda težko podedovano breme je pritiskalo na zemljo mlado otroško dušo, ki se je hotela znebiti neznošnih okov, prosto razpeti svoja krila

rodni načel, ki je moremo primerjati samo Strossmajerjevi voditeljski in mecenjski narodni službi.

S te poti ga ni mogla odvrniti nobena oblast. Dunajska vlada ni marala Slomška. Večkrat je bil pod tajnim policijskim nadzorom. Nekemu visokemu uradniku z ministrstva je dejal »Jaz se ne bojim vse evropske policije«. Kljub mnogim zaslugam, ki jih je imel, kot edini izmed tedanjih avstrijskih škofov ni prejel od cesarja nobenega odlikovanja. Zato pa so ga Slovenci tembolj ljubili. Aškerc je zapisal dobesedno: Ni ga popularnejšega imena med Slovenci; v najskritejši gorski vasi izgovarja Slomškovo ime vsak kmet kakor ime kakega svetnika.

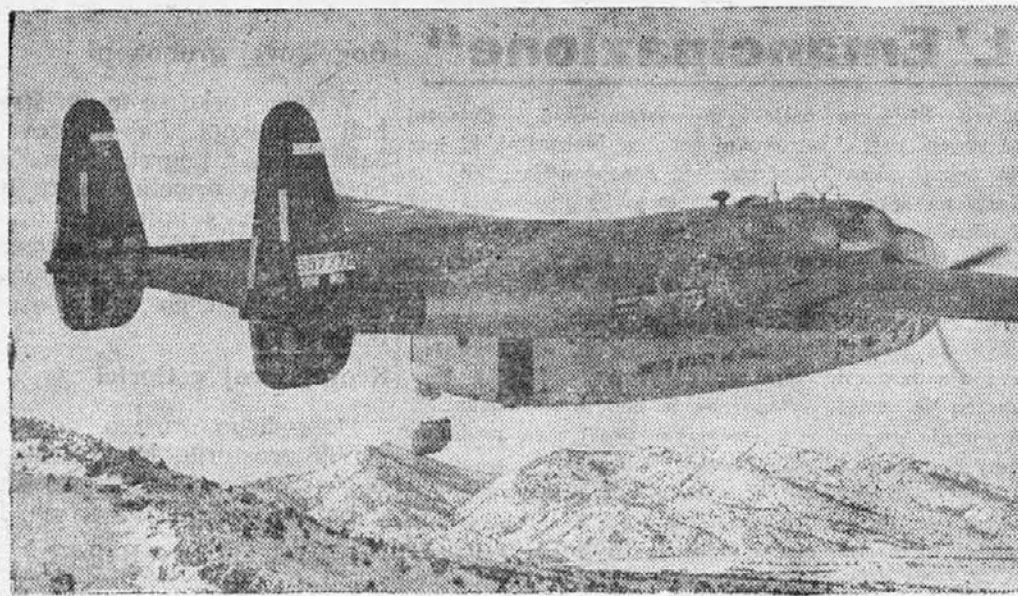
To je samo nekaj kratkih resnic, ki pa nam že dajo mnogo misliti.

Ni še dolgo, kar so prišle letošnje knjige. Naši ljudje so jih z veseljem sprejeli kot vedno. Tudi na Tržaškem je bil odziv izredno velik. Pa tudi na Gorjskem skoraj ni slovenske družine, ki bi bila brez Mohorjevih knjig. Družba pripravlja že zdaj načrt za prihodnje leto. Računajte vsi s knjigami in pridobivajte novih prijateljev Mohorjeve družbe. Čim več naročnikov bo družba imela, tem bogatejši bo lahko njen knjižni dar.

Letošnje Prešernove nagrade v Ljubljani

Slovenska vlada v Ljubljani podeli vsako leto na dan Prešernove smrti nekaj nagrad za najboljšo pesniško zbirke, povesti in romane, ki so izšli v tistem letu. Letos so znašale nagrade po 30.000 din. O nagradah odločajo samo komunisti, ki jim ni toliko do umetniške dogramenosti kakor do komunistične pravovernosti. Zato je seveda že vnaprej jasno, kdo lahko pride v poštev za nagrado. Tekmovati morejo le tista dela, ki so na komunistični liniji — drugo tako ne more nobeno več iziti.

Letos je dobil prvo nagrado znani komunist s Primorske in bivši glavni urednik Slovenskega poročevalca Ciril Kosmač. Napisal je besedilo za slovenski film Na svoji zemlji, kjer poveljuje partizanske podvige med vojno. Drugo nagrado je potegnil Anton Ingolič za povest Pot po nasipu. Mož je pisal pred vojno mastne naturalistične ljubezenske romane, po vojni pa je zanjahal komunističnega konjička. Ker pa je šele na stara leta vzel v roke komunistični abecednik, je moral ob prvih povojnih romanih (n. pr. Vinji vrt) preslišati marsikatero bridko, češ da ne pozna partizanskega človeka... No, mož je zavihal rokave in v kratkem času ne samo zlezal na linijo, ampak celo do nagrade! — Tretjo nagrado si je prislužil naš tovariš France Bevk za mladinsko povest Tonček. Bevk se je po polomu svoje fratelančne politike na Primorskem preselil v Ljubljano na boljši in varnejši kraj.

Seno namesto bomb

Na tihomorski obali v Združenih državah je zapadel sneg in na stotisoče glav živine je ostalo brez hrane. Zdaj v naglici dovajajo seno z velikimi vojaškimi letali.

Športni teden Za naše ugankarje

V prvorazredni skupini so se v nedeljo odigrale sledeče tekme:

Palermo - Genoa 3:0, Inter - Juventus 1:1, Lucchese - Livorno 0:1, Torino - Milan 4:1, Roma - Modena 2:1, Sampdoria - Novara 1:3, Atalanta - Padova 0:1, Fiorentina - P. Patria 3:1, Bologna - Triestina 1:1.

Vremenske nerodnosti so zelo ovirale igranje v prvenstvenem tekmoivanju. Srečanje Bari - Lazio so morali odložiti, zaradi snega, ki ga je toliko zapadlo v južni Italiji.

Gorjčani so gladko premagali moštvo »Centese« (3:0).

TOTOCALCIO

2 — X I X 2 I I 2 I I I I

Sv. oče je sprejel v posebno avdienco portugalske nogometaše, ki so igrali v Genovi proti italijanski reprezentanci.

Tekač Randeaux si je priboril zmago v mednarodnem teku (poljski ciclocross) v Franciji.

Kolesarji se rešno pripravljajo na dirko, ki se bo vršila 19. marca na progi Milano - Sanremo.

LOTERIJA

Dne 5. t. m. izžrebane številke:

NEAPELJ	43	13	32	41	38
FIRENCE	25	64	36	85	77
TURIN	78	25	10	5	74
MILAN	14	63	44	49	75
CAGLIARI	20	58	13	32	72
BENETKE	65	49	20	85	19
GENOVA	59	27	44	41	16
PALERMO	33	84	14	71	89
BARI	82	76	56	36	50
RIM	48	35	55	73	22

Kar čudilo bi se, če ne bi bil dobil nagrade, ker se zna mož že od nekdanj naravnost udarniško prilagoditi vsaki kulturni smeri. Že pred vojno je pisal v vse mogoče časopise. In sicer tako, kakor je kak časopis hotel. — Četrto nagrado so prisodili Vladimiru Levstiku za prevode iz tujih slovstev, zlasti iz ruskega.

drgnjeno in zakrpano z različnimi zaplatami; krogle so bile vse olupljene.

Dvorana odraslih je imela tudi neko od vseh vetrov zneseno zbirko orožja, ki so ga nakupili deloma pri kakem starinarju, deloma pa so ga prinesli tovariši iz vojne.

»Ko bi mama to videla!« smeje se vzkljone Dominik.

»Da, da, ko bi gospa to videla!« dé resno gospodična, ki je skakala po kotanjastih tleh in si nad čevlje zavijala elegantno krilo, da si ga ne pomaže.

TRETJE POGLAVJE

Z božičnim drevescem sta imela zabavo Dominik in gospodična. Prišla sta šele takrat, ko je bilo drevesce že skoraj gotovo. Nakupila sta igrači, a so hile nekatere prelepe, druge pa zopet precenene, tako

da vse skupaj ni imelo nikkake vrednosti za siromake, zlasti še ne za siromaka današnjih dni. »Beatus, qui intelligit super egenum et pauperem...« Blagor mu, kdor razume reveža in siromaka! Onadva ga ni sta razumela.

Ko sta odhajala, sta bila oba strašno vesela svoje nespameti, le z nekim prijaznim strahom sta se czirala na one bedne koče, ki so se vrstile okoli patronaža, kot bi ga ovil s siromašnim pasom.

Avtomobil je moral čakati dve debeli uri pred pralnico in župnik je bil ves na ognju, ker je hotel imeti tudi soferja na svoji strani, a se je bilo vedno bati — zlasti v začetku — da perice gosposkim obiskovalcem ne bodo prizanašale z opazkami.

Toda take občudovanja vredne duhovnike, ki se ne strašijo težkih

Rešitev ugank iz 4. št. je sledeča:

1) Jurčič (Gregorčič).

2) Povrstne rime so sledeče: Gorica, Mjca, brica, tjca, Licca, pravica, desnica, temnica, vica.

Izmed došlih rešitev ni nobena zadela vseh točk. Pri rimanih kitici so se nekateri izkazali s pesniško fantazijo. Nekdo nas je skoraj prepričal, da bi bila tudi njegova rešitev možna, vendar vse preveč šepa na rim: pest arrest. Tu sta dva e polnoma različna.

UGANKE

1. ČRKOVA PODOBNICA

ic
gl A nida

2. DOPOLNILNA UGANKA.

...slo, s ...kar, š.r.t., e...., b...da, .l.sk, ..se.je, n...tin, u.a.ka, zv...da, po...ba.

Namesto pik vstavi črke in dobiš enajst besed. Črke, ki si jih vstavil, ti dajo znan pregovor.

Nagrada bo ista kakor zadnjič.

Zanimivosti

Čudežni golobi

Letošnji koledar »Ave Marija«, ki so ga izdali slovenski frančiškani v Lemontu (Združene države), je objavil zanimiv članek z naslovom »Marijini golobi«, ki ga na kratko posnemamo.

Bilo je lansko leto na praznik Brezmadežnega spočetja, ko je vsa Portugalska slavila stoletnico, odkar se je slovesno posvetila Materi božji. Za to priložnost so prinesli kip fatimske Mater božje v prestolnico Lisbone. Tedaj se je pripetilo nekaj izrednega, kar so videli vsi pričujoči in o čemer so poročali vsi portugalski, pa tudi tuji časopisi.

Ko so v slovesni procesiji ne-

sli kip Mater božje iz Fatime, se je od vseh strani zgrinjalo ljudstvo, da pozdravi svojo ljubljeno Gospo in jo pospremi na njeni poti v Lisbono. V majhnem mestecu Bombazral so se nenadoma pojavili v zraku trije beli golobi. Golobje so boječe živalice, ki se ob vsakem šumu splašijo ter odlete. Tu pa se je zgodilo narobe. Golobje so nekajkrat obleteli kip, nato pa so se v največje začudenje vseh spustili h kipu in se vsedli k Marijinim nogam. Sprevod se je pomikal od vasi do vasi, od mesta do mesta. Tako se je pomikala procesija cela dva tedna po deželi in ti trije golobi so ves čas uoč in dan čepeli ob Mariji in se niso premaknili nikamor. Pred kipom so igrane godbe, ljudje so peli Marijine pesmi, nosilnice, na kateri je bil kip, so se gugale, ponoči so pokale rakete, odmevali so možnariji, žarometi so razsvetljevali kip, toda golobi so mirno stali ob Marijinih nogah. Včasih so bili čisto pokriti s cvetjem in rožami, ki jih je navdušena množica metala Mariji v pozdrav. Vse to golobov ni motilo, le tu in tam so si s perutmi pomagali ohraniti ravnotežje, če je kaka roža le pretrdo priletela nanje. Najbolj čudno pa je bilo, da niso hoteli med celim štirinajstdnevni potovanjem vzeti prav nič hrane in vode.

Karmelitski tretjerednik Luis Gonzaga de Oliviera, ki je nosil nosilnico z Marijinim kipom skozi Lisbono, pripoveduje: Ko je procesija 5. decembra ponoči prispela do nove cerkve, posvečene fatimski Materi božji, so hoteli golobe odpoditi, da bi v cerkvi ne bili v napotje. To pa se ni posrečilo. Golobje so ostali celo noč v cerkvi. Tega si nihče ni mogel razložiti. Vsa Lisbona je govorila in pisala o teh golobih in ugibala, kakšen pomen naj bi ta dogodek imel.

Drugo jutro pri slovesni maši

se je dogodilo nekaj, česar golobje sami po svojem naravnem nagnjenju ne bi bili mogli storiti. Cerkev je bila nabito polna. Pred povzdigovanjem so dali zvončki znak, da se bliža najsvetejši trenutek svete maše. Ljudje so poklenili in po celi cerkvi je zavladala tišina. Tedaj sta se dvignila dva goloba izpred Marijinih nog, kjer sta štirinajst dni stala brez vode in hrane in poletela k oltarju, kjer se je darovala sveta daritev. Eden je ostal na levi strani oltarja, drugi pa na desni. Ko je škof dvignil posvečeno hostijo, sta oba dvignila svoje peruti kot v pozdrav in počaščenje. Ko se je sveta daritev nadaljevala, sta goloba na začudenje vseh pričujočih ostala vsak na svoji strani oltarja. Tretji golob je ostal na svojem mestu pod Marijinim kipom. V trenutku, ko je pozvonilo k svetemu obhajilu, se je tudi ta golob dvignil in stopil na vrh zlate krone, ki jo je imela Marija na glavi. Ko je škof držal obhajilni kelih in hostijo v rokah ter molil: Glejte Jagnje božje, je tudi ta golob razprostrl svoja krila in jih držal razpeta, dokler ni začel škof obhajati.

Po končani slovesnosti so odnesli kip Mater božje fatimske spet v njeno svetišče na kraju prikazovanja, golobje pa so odleteli.

Ta dogodek je zbudil med ljudstvom veliko zanimanje in začudenje. Časnikarji so golobe ob Marijinih nogah fotografirali in objavili njihove slike. Ljudje so si skušali razlagati, kaj naj bi vse to pomenilo. Večina je bila prepričana, da jih je Marija sama prišla obiskat in jim po nedolžnih živalih, golobih, ki so simbol miru, hotela pokazati, da bo prišel mir med narode samo tedaj, če se ljudje spet vrnejo k Bogu, ki prebiva med nami v Najsvetejšem zakramentu.

Naolstična papiga

Ravnateljstvo živalskega vrta v Monakovem ima zelo težavno nalogo, ki mu dela velike preglavice. Ta vrt ima »nacistično« papigo, ki bi ji morali »denacificirati« kakor ljudje. Papiga je namreč naučena, da vsakega prisleca pozdravi z globokim poklonom in v ljudnim »Heil Hitler« in tega pozdrava noče opustiti. Je pač bolj odkrita kot ljudje, ki so se le potuhnili, v resnici pa so ohranili nacistično miselnost.

DAROVI ZA KATOLIŠKI TISK

Opčine 1350. — ljr.
Srčna hvala!

Odgovorni urednik: Stanko Štamik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

nje delo.

Čez nekaj mescev je napravil nov poskus, ki je bil že resnejši od prvega. Dominik je šel v petnajsto leto in župnik ga je hotel enkrat samega odvesti v patronaž. S tem so nikakor ni mislil ostresti gospodične, kar tudi ne bi šlo tako gladko, ampak je hotel, da Dominik odraslim nekoliko razloži, kako se fotografira.

Onj dan je župnik zopet obedoval pri Yholdyjevih. Gospa ga je večkrat povabila v hišo in vedno bolj cenila vsako njegovo besedo. Župnik jo je tudi že doobra poznal. Vedel je, kaj lahko doume s svojimi ženskimi možgani in je skrbno gledal, da ni nikoli rekel kaj takega, kar ne bi šlo v njeno plemenito glavo. Trudil se je, da bi se prilagodil njenim mislim, da tako — kdo ve? — tudi njej sami stori

kaj dobrega, posebno pa zato, da bi se tem laže približal Dominiku in res izklesal iz njega poštenega človeka.

Da napravi iz njega človeka, je cilj je imel vedno pred očmi. Po skušal je na različne načine, včasih stopil za korak naprej, včasih pa spet ostal na starem mestu, kako je pač kazalo. Tedaj je gospa Yholdy prvokrat dovolila Dominiku, da je smel zvečer ven, a je strogo zahtevala, da mora iti župnik Firmi ves čas z njim.

Sicer pa z mladeniči, ki so se zbirali v patronažu, ni bilo mogoče govoriti pred po kleveto, ker so po dnevi delali vsi do zadnjega, čeravno nekateri niso bili starejši od Dominika.

(Nadaljevanje)